І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 94. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 18-го ТРАВНЯ (MAY) 1974 No. 94. VOL. LXXXI.

Владика Марко відправить Св. Літургію в намірені УНС

Філядельфія. — З Конвенційного Комітету УНСоюзу інформують, що Архиєрейську Святу Літургію в намірені членів та конвенції Українського Народного Союзу, яка почнеться тут в понеділок, 20-го травня, відправить в українському катедральному храмі св. Володимира в неділю, 19-го травня, о год. 10 рано Владика Марко, Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗСА, в сослуженні духовенства.

В тому ж часі, в неділю, 19 травня о год. 10-ій ранку Архиєрейську Святу Літургію в українському католицькому катедральному храмі Непорочного Зачаття в такому ж намірені відправить — як уже інформовано — Владика Амвросій, Митрополит Українців Католиків в ЗСА, в сослуженні духовенства.

Архиєпископ Сильвестер назначений тимчасовим керманичем Російської Православної Церкви в Америці

Ню Йорк. — Газета „Новое Русское слово" з 16-го травня інформує, що тут відбулася 15-го травня сесія Священного Синоду Російської Православної Церкви в Америці, яка на пропозицію голови цієї Церкви, митрополита Іринея, обрала на помічника для нього з титулом тимчасового керівника справами Російської Православної Церкви в Америці, а також головою на зібраннях Малого Синоду, архиєпископа Монтреальського і Канадського Сильвестра (Івана Харуна). Архиєпископ Сильвестер народився на Литві, а богословські студії закінчив в Парижі. Єпископом був назначений в 1952 р., а з 1963 року є головою Російської Православної Церкви в Канаді з титулом архиєпископа.

Кличуть до відповідальности священика за критику режиму

Москва. — Кореспондент „Ню Йорк Таймс" інформує з Москви, що секретар патріярха Пимена Матвій Стаднюк мав розмову з священиком Димитрієм Дудком і доручив йому приготовити на письмі з'ясування своїх поглядів, а зокрема тих, які викликали непорозуміння після запровадження ним в церкві св. Миколая в Москві проповідей у формі запитів та відповідей. Відповідаючи, священик Дудко мав критично висловлюватися про політику режиму щодо Церкви, а зокрема заявити, що патріярх Пимен є під повною контролею режиму. Священик Дудко передав на письмі своє вияснення, стверджуючи, що всі політичні закиди проти нього безпідставні. З канцелярії патріярха його повідомлено, що йому не вільно у проповідях заторкувати інші питання поза тими, що мають безпосереднє відношення до навчання релігії.

Юрій Вірт, стипендист УНС, відзначений двома першими нагородами Пресової Асоціяції

Юрій Вірт із одержаними від Пресової Асоціяції Ню Джерзі двома першими нагородами за вістки і репортажі

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Юрій Вірт, стипендист УНСоюзу, який почав свою журналістичну кар'єру в „Свободі" як редакційний співробітник, був цього місяця відзначений двома першими нагородами Пресової Асоціяції Північного Ню Джерзі. Вірт одержав першу нагороду в категорії новин і першу нагороду в категорії репортажів. Відзначені новинка та репортаж були опубліковані в 1973-му році в газеті „Пассайк Геральд-Ньюз". Першу нагороду в категорії новин 22-річний Юрій Вірт одержав за новинку про 16-річну ученицю, яка, виконуючи шкільне завдання, написала листа до однієї лівої партії й через це попала під слідство Федерального Бюра Інвестигації, а відзначений першою нагородою репортаж Вірта описував дітей, які втекли з дому. Його репортаж включав інтерв'ю з кількома такими дітьми, які були приміщені поліційними чинниками в повітовому притулку. На переведення цих інтерв'ю Юрій Вірт мусів одержати дозвіл від суду.

На початку цього місяця Юрій Вірт був вже вдруге відзначений престижевою нагородою фундації Вілліяма Рандольфа Гирста. Цьогорічну нагороду цієї Фундації признано Віртові за репортаж про 12-річну дівчину корейського походження, яка в 1973-му році втекла з дому в Ню Джерзі аж до Флориди, бо її „товаришці" в школі насміхалися з її походження. Репортаж був опублікований в щоденнику „Нюарк Стар Леджер". У 1973-му році Фундація Гирста нагородила Ю. Вірта за ряд репортажів про схоплення студентки Джоян Креймер. Репортажі були опубліковані в газеті „Нюарк Івнінґ Ньюз", яка перестала виходити минулого року.

Юрій Вірт почав працювати в редакції „Свободи" в 1969-му році. В тому самому році одержав журналістичну стипендію УНСоюзу. У 1972 році почав працювати, як репортер, в газеті „Нюарк Івнінґ Ньюз". Опісля перейшов до „Пассайк Геральд Ньюз", а в 1974-му році почав працювати в найбільшому щоденнику стейту Ню Джерзі — „Нюарк Стар Леджер". Працюючи й тепер в цій газеті, Вірт продовжує журналістичні студії в Нюйоркському університеті. Кінчає ці студії цього року. Він є членом кількох американських професійних журналістичних організацій та членом Спілки Українських Журналістів Америки.

Президент Ніксон заявив в інтерв'ю, що не зрезиґнує

Вашингтон. — Газета „Вашингтон Стар-Ньюз" у четвер, 16-го травня, опублікувала інтерв'ю президента Ніксона з коментатором цього щоденника, Джеймсом Килпатриком, в якому Президент заявив, що після довгого обдумування справи він вирішив, що не зрезиґнує „в ніякому випадку," бо такий крок дуже послабив би президентуру ЗСА. Килпатрик також поінформував, що Президент відкидає пропозицію деяких законодавців, щоб він передав свої обов'язки віцепрезидентові Джералдові Фордові та пішов на „тимчасову відпустку" аж до закінчення цілої справи „імпічменту". Щодо можливости такого формального обвинувачення Палатою Репрезентантів, то президент Ніксон сказав, що коли б Палата справді видала формальне обвинувачення проти нього, то він прийме це рішення „спокійно", а опісля „оборонятиметься до самого кінця" перед Сенатом. Як відомо, коли б Палата видала таке формальне обвинувачення, то Сенат тоді перетворився б у суд, який мав би рішити, чи є підстави на усунення Ричарда Ніксона з посту президента ЗСА.

У цьому інтерв'ю президент Ніксон також сказав, що не мав іншого виходу і тому мусів передати Юридичній комісії Палати Репрезентантів транскрипції „відповідних частин" Вотерґейтських магнетофонних записів. Щодо самого записування розмов у Білому Домі на магнетофонну стрічку, то Президент тепер вважає, що це було помилкою. На питання Килпатрика, чому він погодився на таке записування розмов, Президент сказав, що його дорадник Г.Р. Галдеман вказав на факт, що розмови президентів Кеннеді та Джонсона також були автоматично записані на магнетофонну стрічку „для історії" й порадив президентові Ніксонові продовжувати цю практику.

Президент Ніксон заявив Килпатрикові, що його головною помилкою було те, що сам не керував своєю передвиборчою кампанією в 1972-му році, а передав цю функцію іншим, що довело до Вотерґейтської афери, тобто до влому до головної квартири Демократичної партії.

Яворський заявив, що Президент не був причетний до справи Еллсберґа

Вашингтон. — Спеціяльний прокуратор Леон Яворський в четвер, 16-го травня, заявив, що Вотерґейтська прокуратура не знайшла жадних доказів, що президент Ніксон знав про пляни влому до канцелярії психіятра, який лікував Даніела Еллсберґа, викрадача так званих „Пентаґонських документів" ,а тим більше, що не знайшла доказів, що Президент дав свою згоду на цей влом. Яворський таким чином відкинув твердження так званих „пльомберів" ,таємної слідчої групи Білого Дому, які тепер обвинувачені у цьому вломі, що вони у вересні 1971-го р. вломилися до канцелярії д-ра Люїса Філдінґа нібито „з причин державної безпеки" та що одержали на цей крок згоду Президента.

Сенатська Вотерґейтська Комісія досі одержала понад мільйон листів

Вашингтон. — Демократичний сенатор Сем Ервін із Північної Каролайни, голова Сенатської Вотерґейтської комісії, повідомив, що ця Комісія досі одержала понад мільйон листів, з яких коло 90 відсотків схвалює діяльність Комісії. Він заявив, що в багатьох листах автори цілком не заторкували питання вини, чи невинности осіб, які перед тією Комісією свідчили, як також не згадували президента Ніксона та його дорадників, а натомість заявляли, що самі переслухання цією Комісією доказують, що американська політична система „далі правильно функціонує", бо тільки у такій вільній країні як ЗСА такі інформативні переслухання можливі.

Сенат проголосував зменшити допомогу для деяких шкільних округ

Вашингтон. — У середу, 15-го травня, Сенат 56-ма голосами проти 36-ох проголосував додаток до шкільного законопроєкту, пропонуючи зменшити федеральну допомогу для деяких метрополітальних шкільних округ. Редукція у фондах стосувалася б тих метрополітальних округ, в яких находиться велике число шкільних дітей, родини яких одержують суспільну допомогу („велфер"). Подібна пропозиція була схвалена Палатою Репрезентантів ще 26-го березня ц.р. Законодавці в обох Палатах Конґресу особливо заявили, що хочуть зменшити цю допомогу для стейту Ню Йорк із 236 мільйонів до 206 мільйонів річно, бо хоча в тому стейті живе тільки 7 відсотків бідних дітей країни, то досі він одержував 15 відсотків цієї федеральної допомоги. Згідно з пропозиціями обох Палат, місто Ню Йорк річно одержувало б 12 мільйонів долярів менше, ніж досі.

Зменшився продаж американських автомобілів

Детройт. — Хоча арабське ембарґо на експорт нафти до ЗСА вже знесене й постачання бензини в усіх частинах ЗСА майже задовільне, то чотири головні продуценти американських автомобілів все одно повідомили, що за перших десять днів травня продаж їхніх авт далі був на багато нижчому рівні, ніж рік тому. Речник „Дженерал Моторс" повідомив, що цього травня його фірма продала на 32.5 відсотка менше автомобілів, ніж на початку травня 1973-го року. Продаж автомобілів фірми „Крайслера" впав на 23.8 відсотка, а фірми „Американ Моторс" — на 28.5 відсотка. Речник фірми „Форд", хоча також заявив, що продаж авт цієї корпорації дуже зменшився, не подав точних цифр, а сказав, що вони будуть оприлюднені в кінці цього тижня. Однією з причин такого зменшення в продажі американських авт є те, що багато американців тепер воліє купувати менші европейські, чи японські автомобілі, які зуживають багато менше бензини. Хоча постачання бензини в Америці тепер задовільне, то ціни на бензину дуже зросли.

ІЗРАЇЛЬСЬКЕ ЛЕТУНСТВО АТАКУЄ ЛИВАН; ГЕНРІ КІССІНДЖЕР ПРОДОВЖУЄ ПЕРЕГОВОРИ З УРЯДАМИ СИРІЇ Й ІЗРАЇЛЯ

Єрусалим. — Напад 3-ох арабських терористів на ізраїльську школу в Маалот і смерть двадцяти дітей, з яких шістнадцять загинули від куль арабських терористів таки в шкільному будинку, а четверо померло пізніше від ран, викликав серед населення Ізраїля не тільки обурення, а й бажання розплати з арабами. Це якоюсь мірою знайшло своє віддзеркалення у великому рейді ізраїльського воєнного летунства на ці частини Ливану, де приміщені табори з палестинськими втікачами. В часі бомбардування і обстрілу з бортової зброї загинуло кількадесять арабів, а понад двісті осіб було поранених. Крім того, ізраїльська військова група влаштувала рейд на ливанську територію, намагаючись захопити в полон керівників палестинських арабів у їхній квартирі. Рейд був безуспішний, бо в місцевості, де за даними ізраїльської розвідки мали бути арабські лідери, нікого не було. Уряд Ливану опротестував ізраїльські рейди, заповідаючи, що передасть цю справу на розгляд Об'єднаних Націй. Як відомо, недавно в ОН формально осуджено попередній ізраїльський рейд, що стався у відплату за напад арабських терористів і вбивство 18 ізраїльтян у прикордонній місцевості. Цю засуджуючу резолюцію підтримав тоді також представник ЗСА при ОН. Арабські держави, в тому Єгипет, заявили свої протести проти ізраїльських рейдів, але не зайняли становища до рейду арабських терористів. Речник Народного палестинського визвольного фронту Насф Гаватмег заявив у Бейруті, що рейд на місцевість Маалот в Ізраїлі був виконаний з доручення керівництва цієї організації з метою добитися зірвання переговорів між Ізраїлем та Сирією. За його словами, Г. Кіссінджер веде політику проти арабських інтересів, а виключно по лінії інтересів ЗСА та Ізраїля.

Не зважаючи на загострену ситуацію на Близькому Сході, державний секретар ЗСА Г. Кіссінджер рішився продовжувати заходи щодо сирійсько-ізраїльського перемир'я і з цією ціллю поновно побував в Дамаску 16 травня, де обговорював з президентом Гафезом аль-Ассадом найновіші ізраїльські пропозиції. В п'ятницю 17 травня він повернувся до Ізраїля, де переговорюватиме з ізраїльським урядом. З його оточення інформують, що у випадку, коли існуватимуть вигляди на досягнення перемир'я, Кіссінджер останеться на Близькому Сході ще на наступний тиждень. Коли ж таких виглядів не буде, він ще раз відвідає Дамаск і повернеться до ЗСА.

Гельмут Шмідт обраний на канцлера Німеччини

Бонн. — Західньонімецький парлямент на своїй сесії 16-го травня обрав, як це загально передбачувано, кандидата Німецької соціял-демократичної Партії Гельмута Шмідта на нового німецького канцлера на місце Віллі Брандта, який зрезиґнував перед десяти днями. Г. Шмідт одержав 267 голосів з усіх 492 послів, які взяли участь у голосуванні. Безпосередньо після вибору відбулося заприсяження нового канцлера, який у промові до німецького народу заявив, що очолюваний ним уряд продовжуватиме вести зовнішню політику по цій же лінії, що була визначена попереднім урядом, але засадничо зосереджуватиме свою увагу на внутрішньо-німецьких справах і потребах. Як поінформував тижневик „Цайт", новий канцлер має опрацьовану докладну програму зовнішньої і внутрішньої політики, яка спирається на тісній співпраці із західніми альянтами.

В Португалії почав урядування новий уряд

Лісбона. — Тут відбулося 16-го травня заприсяження нового уряду під проводом прем'єр - міністра Аделіно Пальма Карльоса. Новий португальський уряд має 14 цивільних членів і двох представників військової хунти. Згідно з рішенням хунти, збройні сили Португалії не підлягають контролі уряду, а шеф штабу ген. Ф. Коста да Гомес має статус рівнорядний прем'єр-міністрові. Військо контролює також міністерство внутрішньої безпеки. Міністром закордонних справ є лідер соціялістичної партії Маріо Соарес. Новий прем'єр-міністер є консервативно-демократичних поглядів, але більшість міністрів є лівого напрямку. Засадничо, однак, переважає тенденція зберегти той самий зовнішньополітичний курс Португалії, коли йдеться про її місце в НАТО. Найпершим завданням нового уряду буде поладнати справу вимог робітників і справу колоній. Генеральний секретар ОН Вальдгайм звернувся до португальського уряду з апелем перевести в життя резолюції ОН щодо португальських колоній в Африці, тобто дати їм незалежність.

Русифікація Вірменії натрапляє на труднощі

Москва. — Газета „Правда" з 13 травня опублікувала своєрідне інтерв'ю свого кореспондента з інспектором освіти Вірменської ССР, д. Оганасяном. Це інтерв'ю на тему навчання російської мови у вірменських школах було зроблено у зв'язку зі скаргою до газети таки вірменина, якогось Н. Матевосяна, мовляв, його „як батька непокоїть це, що син (він вчиться в дев'ятій клясі) до того часу зле говорить по-російськи, а ще гірше пише... А чей же справа йде про мову міжнаціонального спілкування народів СССР, про мову, яка відкриває доступ до великих цінностей культури". Очевидно, коли так стоїть справа, то треба знайти виновного чи виновних і розкрити, чому у Вірменській ССР діти не вивчають як належить російської мови. Про те, що справа навчання російської мови у Вірменії натрапляє на труднощі і що цим поцікавилася Москва, говорить цей факт, що, як інформується у цій же статті, на засіданні бюро ЦК КП Вірменії обговорювалося це питання і „намічені серйозні заходи для виправлення недоліків".

Президія Екзекутиви УККА відбула місячні наради

Високе відзначення для президента УККА. Проф. д-р Лев Добрянський (зліва), президент УККА, одержує з рук президента Джорджтавнського університету о. проф. Роберта Генле „Почесну Медалю Джорджа Вашинґтона" за його „працю для волі і незалежности всіх націй".

Ню Йорк, Н. Й. (УККА). — В п'ятницю, 10-го травня тут у приміщенні УККА відбулися місячні наради Президії Екзекутиви УККА, присвячені головно Маніфестації у Вашинтоні.

На початку, інж. арх. Аполінарій Осадца, якого запрошено спеціяльно на ці збори, здав обширний звіт з оглядин дому в долішньому Мангеттені Ню Йорку, який є на продаж та в купні якого УККА виявив зацікавлення. По довшій дискусії рішено, щоби інж. А. Осадца перевірив ще певні правні проблеми в Міському Уряді та якнайскорше поінформував про це Екзекутиву УККА.

На зборах, якими проводив екзекутивний віце-президент Йосип Лисогір, звітував інж. Микола Семанишин, голова Ділового Комітету, вибраного на пропозицію Екзекутиви УККА для переведення Всенаціональної Маніфестації та протесту в дні 22-го червня 1974 року у Вашинтоні. Він твердив, що новообраний Комітет вже почав свою діяльність, намітив широко - закросну акцію в терені та намітив програму самої Маніфестації і протестного походу під совєтську амбасаду. Ділова нарада Комітету відбудеться у Філядельфії 18 травня ц. р.

Екзекутивний директор УККА мгр. Іван Базарко звітував про працю Канцелярії УККА в справі Маніфестації, а саме: підготовку двомовних і англійських летючок, афішів та висилку численних обіжників до всіх Відділів УККА, закликаючи все наше громадянство до участи в Маніфестації, яка також відзначить 10-річчя відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові в американській столиці.

Президент УККА проф. Лев Е. Добрянський звітував про свою працю у Вашинґтоні. Річна Конференція ВАКЛ, що відбулася в квітні ц. р., була надзвичайно вдалою з точки бачення української справи, бо в ній взяла участь велика група українців з Америки, Канади та Европи; конференція одноголосно приняла 5 українських резолюцій, а Валентинові Морозові надано грамоту „Борця за Свобо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Делеґація Пластової Станиці в Ню Йорку відвідала УНСоюз і „Свободу"

Делеґація Пластової Станиці на відвідинах у „Свободі". На фото (зліва): Володимир Корнага, Ірина Куровицька — заступниця станичного, Андрій Ластовецький — станичний, Стефанія Косович — голова гуртка Пласт-Прияту, Вячеслав Вишневський — голова Пластової Фундації. Стоїть ред. З. Снилик

Джерзі Сіті. — З метою поінформувати Екзекутивний Комітет УНСоюзу і редакцію „Свободи" про працю Станиці Пласту в Ню Йорку у зв'язку з наміченими святкуваннями 25-річчя — п'ятичленна делеґація пластових діячів відвідала в четвер, 9-го травня ц.р. згадані установи в Джерзі Сіті і перевела розмови з екзекутивними урядовцями УНС і редакторами „Свободи". Речник делеґації — станичний Пласту Андрій Ластовецький, в розмові з'ясував працю Станиці і проблеми, з якими кожного дня зустрічаються у своїй праці Станична Старшина і виховники, які практично відповідають за виховання дорастаючого покоління. Він звернув увагу, що наші суспільно-громадські установи і преса повинні більше звертати уваги на проблеми молоді, більше цікавитись її життям, вихованням й імпрезами, що вона їх влаштовує, піддержувати їхню ініціятиву.

В зв'язку з 25-річчям Станиці, Ювілейний Комітет запланував ряд імпрез, як зустрічі пластової молоді, що виросла і виховалася в нюйоркській Станиці, молодечий фестиваль з пописами самодіяльних гуртків, виставки молодечих талантів, змагання тощо. З нагоди ювілею плянується також зорганізувати велику прогулянку по Америці і пов'язати її з відзначенням 200-річчя ЗСА. Окремо робиться заходи, щоб опублікувати деякі матеріяли, пов'язані з ювілеєм на окремій сторінці у „Свободі". Між іншим, при станиці діє 450-й молодечий Відділ УНС, а Пластова Фундація одержала від УНС догідну, довгореченцеву гіпотечну позичку на Дім Пласту в Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Безглуздий вчинок

Загибель двадцяти дітей, учнів середньої ізраїльської школи, від куль арабських терористів — належить до трагічної події особливого порядку. Як знаємо, розвиток взаємин між Ізраїлем та його сусідами - арабами від самого початку заіснування ізраїльської держави і ще до того часу позначений цілим рядом таких трагедій.

Останній терористичний акт арабів, що мав місце в Маалот 15 травня і закінчився смертю 20 дітей, був запляннований з метою добитися звільнення ув'язнених в Ізраїлі членів Палестинського визвольного фронту. Щоб принезолити ізраїльський уряд до такого кроку, арабські терористи вирішили захопити, як закладників, групу шкільних дітей, погрожуючи їх вбивством у випадку відмови з боку уряду звільнити ув'язнених. Арабські погрози не були пустословні, бо, захопивши шкільний будинок разом з близько 90 дітьми, вони заклали міни і були б виконали свій плян, коли б ізраїльські вояки їм в цьому не перешкодили. В часі ізраїльського наступу на будинок, однак загинуло 16 дітей, багато було поранених. Не осталися в живих також і арабські терористи.

Терористичні акти палестинських арабів посилилися у зв'язку переговорами про перемир'я спершу між Ізраїлем та Єгиптом, а тепер між Ізраїлем та Сирією. Палестинські араби не хочуть допустити до замирення, далі надіючися на це, що коли буде продовжуватися ізраїльсько-арабська війна, то існуватимуть вигляди для знищення Ізраїля і створення на його руїнах арабської палестинської держави. Поминаючи такі чи інші мотиви політичних і збройних дій палестинських арабів, треба відзначити, що у своїй ненависті до Ізраїля вони стосують прийоми і засоби, які не тільки не наближають їх до їхньої мети, а від неї ще більше віддалюють. Крім того, терористичні акти зумовляють ізраїльські відплатні акції з не менше трагічними для обох сторін наслідками.

З приводу такої невідрадної ситуації на Близькому Сході не можна, однак, не вказати на зовнішню силу, яка зручним маневруванням не допускає до полагодження ізраїльсько - арабського спору і одночасно посилює та підтримує того роду терористичну акцію і її оправдує та обороняє. Цією зовнішньою силою є СССР, в інтересі якого є продовжування в цьому районі неспокою, заворушень та війни. Таким чином, фактичним винуватцем за безглуздий вчинок трьох палестинських терористів в Маалот є Москва, яка також не заінтересована в справжньому мирі на Близькому Сході. До такого висновку дійде кожний, хто систематично вивчає совєтську пресу, а в першій мірі совєтські радіопересилання для арабського світу. Має свою вимову і той факт, що Москва виступила з обвинуваченням проти Ізраїля за терористичний акт арабів в Маалот.

Надійний доріст

На сторінках річників „Свободи" та інших наших газет можна подибати багато надійних вісток і дописів про успіхи нашої молоді в студіях та в обраних професіях, але між ними відносно мало, може й найменше було досі таких, які вибирають одну із найтрудніших та найбільш скомплікованих, але й найбільш відповідальних та впливових в американському суспільному житті журналістичну професію. Мавши це на увазі, як і думаючи про власні потреби, Український Народний Союз вже чотири роки тому встановив окрему стипендію для студентів журналістики і першим, хто одержав таку стипендію, був Юрій Вірт, який в цьому році закінчує студії журналістики на Ню Йоркському університеті.

Поступивши на студії журналістики, як і вже раніше, Юрій Вірт рівночасно співпрацював в редакції „Свободи", в якій і відбув свою першу журналістичну практику. Опісля, же під час студій, він відбував і продовжує таку практику в редакціях кількох американських газет, здобуваючи загальне признання і визнання, наявним доказом чого є чергові три престижені відзначення: крайова Нагорода Гирста та дві перші нагороди стейтової Пресової Асоціяції за найкращу вістку та найкращий репортаж.

Як згадано, Вірт щойно в цьому році закінчує свої журналістичні студії, але він вже сьогодні вважається заавансованим професіоналістом, перед яким відкриваються великі можливості власне в тій ділянці, в якій досі українці в Америці ще найменше заступлені — в засобах масової інформації, як тут окреслюється пресу, радіо і телебачення. Чим більше наших молодих професіоналістів вибиратиме цю професію, тим більші можливості відкриватимуться для української правди. Тому то й інвестицію УНСоюзу в стипендії на студії журналістики можна вважати за одну з найкорисніших. Успіхи Юрія Вірта це вповні потверджують.

М. Лівицький

Президент УНРеспубліки в екзилі

ПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ І В СССР

Чи була взагалі в Україні і в цілому СССР „відлига" після смерти Сталіна? Безумовно була. Багатьох (з тих, хто це дочекався) повипускали з в'язниць чи концтаборів, стало трохи краще жити матеріяльно (харчові і мешканеві умовини), навіть під національним поглядом почали немовби то „ліберальніше" дивитися на тих, хто в неросійських республіках займався справами національної культури тощо. Отже, режим назагал, так би мовити, „полегшав". Але питання треба ставити інакше. Чи ця т. зв. відлига була наслідком покращання, „лібералізування" режиму, чи, радше, наслідком його послаблення з різних, дуже багатьох причин у повоєнні часи? Чи „відлига" була наслідком радикальних змін в колах посталінської большевицької верхівки, чи тільки маневром з їхнього боку для приспання чуйности далекосяглих нуртувань, які відбувалися ще перед офіційним „розвінчанням" Сталіна Хрущовим, нуртувань у різних верствах суспільства не тільки серед неросійських народів, але й серед самого панівного народу, російського „старшого брата"?

У кожному разі, відворот від „десталінізації", від відлиги розпочався ще перед відходом Хрущова, а тепер можна лише хіба говорити про поворот до „сталінізму", про що свідчать незчисленні і безперечні факти. Отже виходить, що справжня „відлига" існувала тільки в головах декого з легковірних совєтських громадян, які почали домагатися справжнього правопорядку, дотримування параграфів конституції тощо, защо їх... розпочали знову переслідувати, ув'язнювати, засуджувати, засилати до концтаборів (які ніколи не припинили свого існування) і саджати до божевілень.

Не буду багато писати про нинішній стан під совєтами: про це досить висвітлюється у щоденній українській пресі, яка виходить у західньому світі. Але справа ясна — не тільки на підставі тих відомостей, що приходять до нас різними дорогами з України, але також на підставі заяв самих російських діячів (звичайно, у їх „російському забарвленні) — що режим усе погіршується, переслідування збільшується, терор не має меж. Та немає ані натяку якихось політичних, соціяльних, духових, а тим більше національних свобід.

Один наш діяч, який до 1934 р. був членом КПбУ, а тепер, як багато інших, займається модним у нас вивчанням проблем підсовєтської України, говорив мені, що, на його думку, під національним поглядом відносини в Україні в цей момент (і від багатьох вже років) ще гірші, ніж за часів Сталіна. Тоді, хоча після періоду НЕП-у і т. зв. українізації, і була нагінка на все українське, хоча й переслідували все національно - українське і знищили українське культурне відродження, але все це ділилось так зорганізовано, можна б сказати навіть з „науковим" підходом, як тепер. Тоді нагінка на „український націоналізм" не носила такого зорганізованого характеру, не існувало ще теорії „злиття націй", яке — через політику русифікації і свідомо перепроваджуване „перемішування народів" — означає ніщо інше, як знищення окремих націй і створення на їхнє місце єдиного совєтського, а насправді російського народу. Отже, під національним поглядом сьогодні в Україні ще гірше, ніж за часів Сталіна. Якщо ми таке твердження (на підставі відомостей з України) віддавали б під сумнів, то повірмо хоч росіянинові Сахарову, який назвав СССР тюрмою народів, в якій найбільше, за його твердженням, є поневолений український народ.

Чи стало „жить лучше і веселей" в СССР? Якщо можна взагалі говорити про якесь „покращання умов життя" в СССР, то хіба лише під поглядом матеріяльним і відносно особистої безпеки, коли не стосується такого безглуздого терору, як за часів Сталіна. Режим боїться масових заворушень, а тому намагається поліпшити матеріяльні умовини життя населення. І хоча це покращання матеріяльних умовин й особистої безпеки є дуже відносним і не може бути ні в якій мірі порівняне із західніми зразками, то чи не варто нам тут пригадати слова великого польського поета Міцкевича: „Краще на волі аби-яка грудочка, ніж у неволі шматок ковбаси". Чи не думають так наші борці за волю на батьківщині? Бо ж під оглядом політичним, соціяльним, культурним, а тим більше національним жаднісінького „покращання умов життя" (про яке мріють деякі наші еміграційні політики) немає. І якщо припустити, що населення і народи Совєтського Союзу цілковито задовольняться лише матеріяльно-шкурними інтересами, тоді ніяка еволюція нинішнього режиму в совєтсько - російській імперії навіть під поглядом економічним неможлива. Бо якщо люди там задовольняються кинутими їм „грудочками" то яким же чином можлива тоді якась „еволюція" у напрямку лібералізації режиму — еволюція, про яку знову ж таки мріють деякі наші політики на еміграції?!

Та, не дивлячись на те, що в СССР немає ніякої лібералізації режиму чи еволюції в напрямку „покращання умов", а, може, власне тому, рухи спротиву в Україні, серед інших неросійських народів і навіть серед самих росіян (це дуже важливе явище, і нам, українцям, не слід ним нехтувати чи навіть узагалі заперечувати) все збільшується. Ці рухи спротиву поглиблюються, перестають бути притаманними лише культурним діячам, стають масовими. Причиною цих рухів є моменти і економічні, і політично - соціяльні, і, серед не-російських народів, національні. Валентин Мороз мав рацію, коли говорить, що переслідування і терор стануть бумерангом, який покличе до дії тисячі нових борців за волю.

Швайцарський щоденник „Дер Бунд" з 2 травня ц. р. в статті, присвяченій переслідуванням в Україні, робить таку заввагу: „В Україні поширений загальний погляд, що Москва може хвилево застрашити населення. Але на дальшу мету гострий курс у культурній політиці викличе не тільки незадоволення населення, але й зміцнить український націоналізм". Отже, про цей „бумеранг" пишуть і його значення розуміють також безсторонні чужинці.

Без поглиблення рухів спротиву свідчить також існування і дія т. зв. російських дисидентів. Їх не зламали ані процес Якіра, ані видалення поза межі СССР Солженіцина й інших. Я не думаю, що російські дисиденти припинять свою дію, боючись, що вони наражують на небезпеку існування російської імперії. Бо вони таки прагнуть економічно-соціяльної і культурно-духової свободи, якої в СССР немає і для росіян. Але своєю дією вони також розхитують російсько - совєтську імперію. Коли хтось ставить питання, чи ми можемо погодитися на програму російських дисидентів або чи можемо співпрацювати з ними, то на це, звичайно, треба відповісти негативно. Бо ми боремося не тільки за лібералізацію із її одночасним затриманням (у тій чи іншій формі) російської імперії, а за її повалення і за відновлення вповні суверенних держав не-російських народів, отже, насамперед української держави. Але питання треба ставити не так, а саме: чи російські дисиденти своїми діями фактично допомагають і нам? І тоді треба відповісти: ми не можемо „співпрацювати" з ними, оскільки вони не визнають нашого права на відновлення вповні суверенних держав, але вони вже фізично співпрацюють з нами, оскільки своїми чинами розхитують основи російсько-совєтської імперії.

Резюмуючи, треба ствердити, що всякі надії на лібералізацію чи еволюцію режиму в СССР є в нашій визвольній політиці шкідливими ілюзіями. Ми свідки не лібералізації, а повороту до сталінізму в СССР. І тому всі наші надії ми мусимо покладати на визвольні рухи спротиву, на продовжування визвольної боротьби. Все говорить за те, що ця боротьба розгортається і йде шляхом до відновлення вповні суверенної і народоправної української держави — не зважаючи на те, що т. зв. леґальна опозиція виступає із зрозумілих причин під гаслами ленінізму і в межах совєтських конституцій. Ця визвольна боротьба має всі вигляди на успіх, бо ми свідками наростаючої революції в цілому СССР, про що свідчить посилення рухів спротиву серед усіх народів СССР і т. зв. комуністичного бльоку, не виключаючи і самих росіян.

М. Сосновський

РОСІЙСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ РЕТРОСПЕКТИВНО

В огляді нових публікацій „Паблішерс Віклі" написав таке порядком інформації читачів про появу книги „Російський імперіялізм від Івана Великого до революції" за редакцією проф. Тараса Гунчака: „Десять науковців на відтинку російської історії об'єдналися в цьому вичерпному зусиллі пояснити історичний феномен російської експансії. Подивугідне просування царської Росії від Івана Великого до падіння Романових і революції фахово з'ясоване, а редактор Гунчак подбав про те, щоб ця книжка, не зважаючи на всі її неминучі проблеми з уваги на об'єм і різних авторів, являла собою об'єднану і послідовну цілість"*. читаючи всі десять есеїв дев'яти авторів і „впровадження" відомого знавця східньоевропейської та російської історії проф. Ганса Когна, треба відзначити, що ця оцінка цілком правильна і схоплює суть проблеми. Немає сумніву в тому, що завдання редактора цієї книжки не було легке, бо, коли йдеться про об'єм матеріялу, то треба було багато зусиль, щоб в одному томі дати справді вичерпну картину розвитку російського імперіялізму, який в різні історичні періоди виявлявся в різних формах, залежно від того, куди був спрямований його удар.

Книга „Російський імперіялізм" складається фактично з двох частин: загальної („Походження російського імперіялізму" Г.Р. Гуттенбаха), „Російський імперіялізм поновно аналізований" Е. Саркісіянза, „Панславізм чи панросіянізм" Т. Гунчака), в якій автори з'ясовують історичне та ідейне тло, на якому розвинувся російський імперіялізм і яке заважило на його характері, та специфічно - прикладової, у якій автори розглядають російський імперіялізм „в дії" на окремих територіях в Европі і Азії. У цій другій частині йде мова про поширення російських володінь у Прибалтиці („Росія і Прибалтика" Р. М. Гаттон), у Польщі („Російсько - польська конфронтація" В. Лайтча), в Україні („Україна і московська експансія" Г. Р. Гуттенбаха), на Балканах („Російське панування на Балканах" Т. Стояновіча), на Кавказі („Російська пенетрація Кавказу" Ф. Каземзадега), в Центральній Азії („Російське завоювання і колонізація Центральної Азії" Дж. Вгілера) і, врешті, Далекого Сходу („Російський плян для Далекого Сходу" Сунг - Гван Чанга). Додані політичні карти, виготовлені Любою Прокоп, допомагають читачеві краще зорієнтуватися у розвитку російської колоніяльної імперії, яка з невеличкого московського князівства початку XIV ст. виросла у світову потугу, захопивши майже половину Европи, Центральну і Північну Азію і вийшовши на береги Тихого океану під кінець XVII ст.

Кожний есей становить для себе цілість, яка уможливлює читачеві побачити різні аспекти обговорюваної проблеми. Повну картину російського імперіялізму, його рушійних сил, характеру, стосованих метод і, врешті, наслідків для підкорених народів Европи і Азії, можна дістати на базі всіх десяти есеїв, які розкривають панораму особливого історичного феномену, що витиснув свою печать на понад 300-річному періоді історії десятків народів. Очевидно, можна сперечатися з проф. Г. Р. Гуттенбахом про те, чи і наскільки існує ідейне пов'язання між імперіялізмом Владіміра - Суздаля — Московщини - Росії й імперіялістичними плянами князів Київської Руси, але треба погодитися з його думкою, що „... правителі Московії, imperium mundi in statu nascendi, використали увесь діяпазон можливостей, які їм дало їхнє багате минуле, починаючи з Київської Руси, як також імперського Риму та імперії Джінгіс-хана, щоб зформулювати імперську ідеологію, на базі якої можна б було посилити їхні територіяльні амбіції". Іншими словами, у кожному випадку російський імперіялізм мав своє специфічне „пояснення". З одного боку це було намагання „відбудувати колишню Київську імперію", наслідниками якої вважали себе московські князі і царі, з другого — наступ Москви на Захід був пояснюваний тим, що правителі Москви є „нащадками" римських імператорів і „духовними спадкоємцями" Візантійського цісарства. Коли ж треба було починати наступ на Азію і Схід, то ці ж самі „нащадки" Київської Руси, Візантії і навіть старинного Риму, не вагалися виступати, як „нащадки" монгольських ханів і Золотої орди. Відповідно до цього формулювалася московська, а відтак російська зовнішня полі-

(Продовження на стр. 4-ій.)

*) Russian imperialism from Ivan the Great to the revolution. Edited by Tanes Hunchak with an introduction by Hans Kohn. New Brunswick, N.J., Rutgers University Press, 1974.

З НАШИХ БУДНІВ

28-МА, ЮВІЛЕЙНА

Хай буде честь, і слава, і велика подяка Батькові-Союзові за його 28-му Ювілейну Конвенцію у Філядельфії! Якби не вона, ця Конвенція, я не мав би, відай, щастя і нагоди зустрітись з дорогою землячкою із далекого Монтреалю... А так землячка приїде до Міста Братньої Любови гонорово, як делегатка, на кошт Ясної Канцелярії, та й ще привезе нам славних танцюристів Петра Марунчака, а між ними — „Кралю з Монтреалю", цьогорічну міс Союзівку!

Це правда, що перед дорогою землячкою прийдеться мені, грішному, постояти „наструнко", з руками по швах, бож вона — старша десятниця, придбала Батькові-Союзові багато нових членів, та й ще до того оголює на Конвенції якусь-там важливу комісію. Одне слово — начальство! Мені, на жаль, не пощастило попасти на почесний список будівничих УНСоюзу, ба й навіть не дістав простого „фрайтра" від пана обласного організатора, Василя Орихівського... Видно що й не було за що.

Думаю-гадаю, що це була прекрасна ідея філядельфійського Конвенційного Комітету, очолюваного сеньйором союзових діячів, д-ром Володимиром Галаном, розпочати Конвенцію в неділю 19-го травня, фестивалем українських танців. Делегати матимуть нагоду подивляти 5 ансамблів з Америки, 2 з Канади, надивляться на красу нашої молоді та всякі „красвиди", а тоді вже, підняті на дусі, засядуть на цілий тиждень до тяжкої праці для добра Заокеанської України. Легше їм буде після того схвалювати різні резолюції, наприклад — в справі реформи конвенційних коштів, чи забирати слово в справі формальній. В кожному разі, до конвенційного бенкету, в четвер 23-го травня, якось щасливо „дотягнуть"... А від бенкету до дієт, зреформованих, чи ні, вже тільки рукою подати!

Мені особисто припала велика честь сказати на бенкеті кілька теплих слів від делегатів-гумористів. І, ось тепер сушу свою голову тим, чи багато второпає з мого „балаку" запрошений на бенкет у характері головного промовця віцепрезидент ЗСА, Джералд Форд, та інші англомовні гості?... Та хіба ці панове в загальному зорієнтуються про що йде мова, бо я „вкраплюю" у свій монолог і деякі англійські слова, як напр., „Вотергейт", „стрікерс", „газоліна" тощо. До того ж редактор „Свободи", дай Біг йому здоров'я, потішив мене, що що моя „точка" припадає наприкінці бенкету, коли вже англомовних гостей на залі не буде, а щодо українськомовних, то це ще ситуація покаже, чи хтось залишиться, чи ні, бо на бенкетах усяко буває...

Ну, якось то воно буде, бо ще на жадній конвенції так не було, щоб якось не було.

— Ікер.

Михайло Кушнір

НА МАРҐІНЕСІ СЬОМОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СВІТОВОЇ АНТИКОМУНІСТИЧНОЇ ЛІҐИ

(1)

Сьома Конференція Світової Антикомуністичної Ліґи, яка відбулася в днях 8-11 квітня 1974 р. у Вашингтоні, столиці ЗСА, з участю 275 делеґатів, що репрезентували 75 націй та 5 інтернаціональних антикомуністичних організацій — була важливою подією та великим кроком у напрямі поширення й поглиблення ідейного змісту світового антикомуністичного фронту.

Вже сам засяг впливів Світової Антикомуністичної Ліґи, ВАКЛ, — імпонуючий. Вона об'єднує тепер 84 членські одиниці, на які складаються 56 національних об'єднань, (з яких деякі нараховують 60-80 окремих організацій), 8 великих інтернаціональних і 20 крайових антикомуністичних організацій. Отже, практично, цілий світ є репрезентований, а сфера впливів ВАКЛ охоплює десятки мільйонів людей на всіх континентах. Провідний людський потенціял, коли за підставу брати VII Конференцію ВАКЛ, — високоякісний; він складається здебільша з визначних політичних діячів, професорів університету, письменників, відомих журналістів, які тепер мають посередній вплив на формування політичної опінії світу, завтра їх вплив може бути вирішальний.

Коли з ініціятиви 12-ої конференції Антикомуністичної Ліґи Народів Азії, АПАКЛ, постала Світова Антикомуністична Ліґа в 1967 р., ОУН, що, згідно з визвольною концепцією, зміцнювала діяльність і ролю міжнародних, світових і континентальних протикомуністичних і протиімперіяльних організацій (як Антибольшевицький Бльок Народів (АБН), Антикомуністична Ліґа Народів Азії (АПАКЛ), Европейська Рада Свободи (ЕРС), змагаючися за здійснення прав людини й народів шляхом розвалу російської імперії і встановлення національних держав, — зразу включилася в працю ВАКЛ, домагаючися здійснювати дотичну постанову IV Великого Збору ОУН. Ця постанова, що відноситься до діяльности ОУН у вільному світі уточнювала наступне: „Стверджуючи постійну потребу поширювати й зміцнювати фронт визвольної боротьби українського народу й конечність організувати сили та засоби для успішного ведення і завершення тієї боротьби, ОУН підтримує активно і через АБН бере участь в дальшому організуванні світового протикомуністичного і протиімперіяльного фронту, стараючись надати йому відповідний зміст і спрямувати його головне вістря проти російського імперіялізму".

Очевидно, це ідейно-політичне узмістовлювання не прийшло відразу. Коли в перших роках існування ВАКЛ можна було почути вислови деяких делеґатів, які виявляли повну іґноранцію української політичної проблематики, то VII Конференція ВАКЛ схвалила без слова спротиву, одноголосно всі резолюції предкладені АБН і Українською Делеґацією, яка, до речі, здобула повне членство, нарівні з іншими державними народами. Схвалила теж резолюції предкладені Комітетом Поневолених Народів і Українським Конґресовим Комітетом. Щобільше, до кінцевого, офіціяльного спільного комунікату конференції, під яким працювала окрема комісія, в склад якої ввійшла теж Слава Стецько, — ввійшла поважна частина українського матеріялу, надаючи йому малощо не українського звучання. Ці успіхи здобувалися роками. Вони — вислід невсипущої, жертвенної праці Провідника ОУН і водночас Президента АБН — Ярослава Стецька та його дружини, головного редактора „АБН – Кореспонденц", мґр Слави Стецько. Зокрема, її вклад у наладнування технічних перепон, нівелювання зговорень поодиноких груп, спрямування ходу дискусії в бажаний напрям, її невтомне слідкування за українським інтересом у кожній справі — викликали подив усіх українських делеґатів конференції.

До повного успіху українських делеґацій на VII Конференції ВАКЛ чимало причинилася доповідь Ярослава Стецька: „Національне визволення в СССР і сателітних державах". Її відрізняв від інших доповідей, виголошених на конференції, відмінний вимір, в якому доповідач розгортав мережу своїх міркувань. Він протиставив технологічному, зокрема термо-ядровому потенціялові суперпотуг — духовий потенціял поневолених Москвою народів.

Характеристичним феноменом сучасної епохи визвольної боротьби поневолених націй у російській імперії і в опанованих комунізмом країнах, крім безпосередніх форм і методів боротьби, — є ідейно-політичний, культурний, світоглядовий, релігійний бій. Це зудар суцільних національних організмів — поневолювача і поневолених. Московські окупанти не вдоволяються фізичним поневоленням і експлуатацією інших народів, вони намагаються забрати у них і національну душу. Тому таким суттєвим у зударі між окупантом і поневоленими народами став бій за душу націй.

Найбільшим нашим досягненням у визвольній боротьбі, а теж ґарантією нашої перемоги є факт, що бій за душу нації поневолених народів підняло молоде покоління, яке народилося уже під московсько-большевицькою окупацією і не бачило вільного світу, навпаки — його виховували у ворожому до своєї нації дусі.

Прапор традинаціоналізму, першости духа, безсмертности душі, прапор нації, невмирущости народу, підняли шести- і семидесятники, не тільки сини й дочки в'язнів тюрем і концтаборів, а й робітників і технократів. І це найбільший удар, що його зазнала комуністична ідеологія, її система і взагалі московська окупаційна влада за минулі десятиріччя. Тому самоусвідомлення власної національної якости, власної суті, власних оригінальних традиційних вартостей духа, культури, правовости, соціяльности, державности минулих історичних епох, пробудження національної гідности, що веде до самопізнання своєї державницької тисячолітньої традиції — це остаточно ідейна перемога над системою ідей ворога-окупанта.

Як завжди, передумовою збройної революції є світоглядова, духова, моральна й політична революція. Творчість молодого покоління в Україні має виразне національно-політичне цілеспрямування — національна держава!

Живемо у передреволюційній добі, яка назріває у російській тюрмі народів і людей. Колос на глиняних ногах — колос на вулкані. І наша мета сьогодні вказати на його слабі місця, щоб допомогти „звільнити вільний світ від страху зайця загіпнотизованого боа — констриктором. Як у початках християнства, так і тепер тирани Слова — бояться віри й ідеї. Але термонуклеарна доба — доба ідеологічна, тому конечний ідеологічний бій.

Реакція слухачів доповіді вказувала на це, що ті думки впали на підготований вже ґрунт. Доказом, що воно так — була теж і обставина, що українська пропозиція наділити Валентина Мороза відзначенням „Борця за Свободу" — стрінулася з однодушним схваленням.

Головний наголос у резолюціях VII Конференції ВАКЛ і в її кінцевому комунікаті, до чого в немалій мірі причинилися заходи українських делеґацій, поставлено на ствердження, що політика визволення вільних народів, зокрема в ЗСА, це єдина форма оборони перед світовою перемогою Москви, під вивіскою СССР. Вільні народи не повинні собі уявляти, що визволення є милосердям, даром, що його вони можуть признавати уярмленим Москвою народам. Гра йде про їх власну голову.

(Продовження буде).

Президія Екзекутиви УККА відбула...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ду", разом з такими ж грамотами для Олександра Солженіцина та угорського кардинала Йосифа Мінсентого.

Проф. Добрянський далі звітував, що переслухання в Конресі в справі відновлення українських Церков в Україні є апробовані, тільки Комітет для закордонних справ мусить остаточно вирішити дату тих переслухань. Він також говорив, що в короткому часі він буде свідчити перед Фінансовою комісією в Сенаті та в справі „політики відпруження" в Палаті Репрезентантів. Він теж згадав, що його нагороджено „Почесною Медалею Джорджа Вашингтона" Джорджтавнському Університеті за його працю в користь поневолених націй.

Відносно Маніфестації в дні 22-го червня ц. р. проф. Л. Добрянський твердив, що між почесними промовцями буде один американський сенатор і один конгресмен та представник американських професійних спілок (АФЛ-СІО). Згадав також про недалекий „Тиждень Поневолених Націй" та про федеральну програму етнічних студій.

Мгр. Уляна Дячук, касир УККА, подала короткий звіт про фінанси УККА та подала ряд пропозицій осінньої кампанії збірок Українського Народного Фонду.

Секретар УККА Ігнат М. Білинський та п. Лисогір подали звідомлення про засів дні 4-го травня ц. р. в Торонті, яке було присвячене встановленні програми праці Президії Секретаріяту та його бюр. Мгр. І. Базарко також поінформував, що в рамцях загальної протестної дії УККА проти русифікації України та нищення української культури та арештувань українських культурних діячів плянується звернення до американської публічної опінії в „Ню Йорк Таймс" та „Вашингтон Пост" як теж звернення українських професіоналістів в українській пресі.

Д-р Володимир Душник, редактор „Українського Квартальника", подав плян про відзначення 30-річчя існування журналу, що припадає в осені ц. р. В пляні передбачено одноденну конференцію, на якій виступлять американські та українські доповідачі на теми, зв'язані з українськими студіями та проблемам, та бенкет.

На закінчення визначено представників УККА на різні конвенції, а саме: о. шам. Мирослав Харина — на конвенцію Української Народної Помочі в Торонті, що відбулася 11-го травня ц. р.; о. шам. Харину та мгра І. Базарка — на конвенцію УНСоюзу у Філядельфії (20-го до 26-го травня ц. р.) та проф. Л. Добрянського і д-ра Антона Жуковського — на X наукову конференцію Українського Лікарського Товариства Північної Америки, що відбудеться 25—2 травня ц. р. у Вашингтоні.

Рівнож, Президія Екзекутиви УККА вирішила вислати пп. Лисогора, Базарка, Душника та Білинського на ювілейне відзначення конгресмена Едварда Дж. Дервінського, що відбудеться в червні ц. р. у Вашинтоні.

Папа висловив „біль" з приводу висліду референдуму в Італії щодо розводів

Рим. — При нагоді своєї щотижневої авдієнції, Папа Павло VI висловив „здивування і біль" з приводу того, що більшість італійського населення висловилося за збереженням в країні закону про розводи. Як відомо, в цій справі відбувся в Італії референдум 12 травня і 59.1 процентів італійців проголосували за збереження закону, а тільки 40.9 процентів проти. Того роду вислід референдум тим замітніший, що це сталося в Італії, де вплив Католицької Церкви і Ватикану є ще найсильніший.

Д-р Юрій Кульчицький

Богдан Футей — наш кандидат до Конґреса

Богдан Футей

Старий грецький філософ Сократ часто твердив, що шлях до справжнього знання лежить в пізнанні самого себе. Закликаючи „пізнати себе", він вчив людей пізнавати свої слабості, таланти, потенціяли і т. п. Ця мудрість Сократа нагадується, коли ми застановляємося над виглядами для всієї української групи в ЗСА. Нам здається, що прийшов час, щоб ми, українці, поселені в Америці, країні великих вольностей, „пізнали себе" та свої сили, та використали їх для власних потреб та для нашого народу. Сьогодні нас вважають за найбільш рухливу, енергійну етнічну групу в Америці та Канаді. На жаль, ми ще себе не пізнали і тому ми ще не готові використати нашу енергію та скерувати її в одне русло, яке принесло б нам користь на внутрішнім та зовнішнім відтинку. Нам треба застановитися, чи нам доцільно підтримувати політичні аспірації чужих нам людей і з капелюхом в руках та похиленою головою просити прислуг та прав, які нам, американським громадянам, належаться.

Я хотів би вказати на те, що вже час, щоб ми спромоглись вибрати українця до Конресу. Про важливість мати власного репрезентанта і речника в найвищому законодатному органі держави — не приходиться говорити.

Відомо, що, наприклад, різні професії, підприємства та групи видають за посередництвом своїх „льобіїстів" сотні тисяч, а то й мільйони долярів, щоб одержати підтримку для своїх інтересів. Один впливовий український конгресмен може зробити це, що сотки найбільш активних та талановитих наших громадських провідників упродовж довгих років не могли зробити, він може стати речником нашої справи та сумлінням тих, що цю справу все відсували набік.

Дотепер ми чомусь не могли вибрати свого земляка до Конґресу (а твердимо, що нас тут аж два мільйони) та мусіли числити на наших приятелів - конгресменів, які теж мають свої зацікавлення та не можуть постійно думати про нас. Серед них є конгресмени з різних етнічних груп. Як знаємо, члени Конгресу належать до котроїсь з етнічних груп і, нормально, зацікавлені інтересами передусім своєї групи, а нами, якщо нас багато виборчій окрузі, в другу чергу.

Перед нами велике завдання вибрати конгресмена українського роду який болів би нашою долею та який не відкладав би наших справ під „зелене сукно". Щоб вибрати конгресмена, треба тотальної посвяти наших громадян та щедрого фінансування кампанії. Тотальна посвята — це значить стовідсоткова підтримка кандидата в час голосування; це значить інформування своїх приятелів не-українців, роздавання літератури по хатах та в день виборів і т. п.

Важне зрозуміти, що жодна праця не є понижуюча, коли мета є велика та вартісна. Щодо фінансів то ця справ незвичайно важлива.

Хоч ми вважаємо себе защедрий народ то з тим не конче можна погодитись (го стинні — так!). Коли переглянути листи жертводавців на пам'ятник Шевченка чи Гарвардський Центр Українознавства, то зауважимо, що призвища повторюються Треба нам зрозуміти, що ніхто з українців не буде кандидувати на пост конгресмена, коли він сам мусить на себе взяти довг яких 50,000 долярів, щоб відповідно зарепрезентувати свої позиції та здобути прихильників та голоси. Очевидно, як суспільство, ми не можемо кожного кандидата з українського роду підтримати в цей спосіб, не знаючи, чи наші інтереси будуть належно зарепрезентовані даним кандидатом. Критерієм у нашій підтримці кандидата повинно бути не це, що він скаже „я українець", але те який він українець і де він був до того часу та як прислужився своїй громаді. Нам не треба „листопадових" українців!

Якраз тепер трапляється нагода, що ми можемо вибрати конгресмена м Огайо. Політична ситуація являється настільки щасливою для нас і коли ми її тепер не використаємо, то не знати, чи друга така нагода скоро трапиться. Обидві головні політичні партії настільки себе дискредитувати і послабили вотергейтською аферою, що цей виборчий рік буде роком незалежних кандидатів. Друга сприятлива річ для нас це те, що маємо здібного, енергійного, працьовитого та належно кваліфікованого молодого кандидата. Ним є адвокат Богдан Футей загально відомий українському суспільству, який на мою думку, має дані на те, щоб стати конгресменом з 23-го дистрикту Стейту Огайо.

Богдан Футей приїхав до Америки з Аргентини. За короткий час він досконало опанував англійську мову та розпочав студії на університеті Вестерн Резерв. В час, коли інші студенти відмовлялись від суспільної праці через „студії", Богдан взяв керму Студентського товариства в Клівленді в свої руки та зорганізував одну з найсильніших клітин в системі СУСТА (Союз Українських Студентських Товариств Америки). Одночасно брав він активну участь в ТУСМ-і (Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського) в молодечій організації СУМА, де був членом Головної Управи. Не випадок, коли його обрано през. СУСТА та президентом ЦЕСУС. Тепер він очолює УККА в Клівленді (УЗО). Попригромадську працю він працює професійно, заснувавши першу адвокатську канцелярію, яка складається з трьох українських адвокатів.

Після дворічної практики, Богдан Футей включився в політичну кампанію Ралфа Перка, тепер мейора Клівленду, який свою кампанію базував на етнічних групах та їх підтримував. В цій кампанії Б. Футей відіграв визначну ролю. Сьогодні в кабінеті Перка він очолює Комітет відзначення 200-ліття Американської Незалежности. Цей пост він зайняв після успішної праці на становищах Асистента прокуратора та Директора робітничого забезпечення. Думаю, що не перецiню адвоката Б. Футея, коли скажу з власного спостереження, що сьогодні він є правою рукою мейора Клівленду.

Кандидуючи як незалежний кандидат, свою силу та підтримку адвокат Футей знаходить поміж етнічними групами, з провідниками яких він добре знайомий ще з часу, коли був екзекутивним директором Американського етнічного руху. В Комітеті за вибір Футея вже об'єдналось велике число осіб навіть з-поза Клівленду. Головний Виборчий Комітет в Клівленді очолює інж. С. Космос. Окрім цього українці Клівленду створили „Комітет сотки" головою якого являється мгр. В. Ліщинецький, Л. Кусяка — скарбник, д-р Ю. Кульчицький — головний дорадник, С. Дзюба, О. Рошецька, Р. Бачинська, М. Федьків, д-р М. Дейчаківський, д-р З. Голубець, проф. Я. Раковський, Р. Стахур, адв. Ю. Оришкевич, адв. В. Базарко да інші.

Богдан Футей кандидує на місце конгресмена Міншела з 23-го дистрикту. Конгресмен Міншел зголосив свій відхід на емеритуру. Перемога Футея запевнена коли загально українська громада зрозуміє важливість справи та йому допоможе. Хоч локально робиться багато, це все не вистарчить, коли всі українці у виборчій окрузі не поможуть працею, а на терені ЗСА фінансово. Чужинці захоплені нашим кандидатом. Вони для нього працюють та не жаліють грошей і часу. Пора всім нам сказати своє слово і активно підтримувати кандидатуру Богдана Футея на конгресмена. Хто бажав би дати фінансову підтримку, цей може звернутися на адресу:

„Futey in Congress—Ukrainian Committee", Mr. Lev Kusiaka Treasurer 5691 State Road Parma, Ohio 44134.

ЧИ ВАША ДИТИНА ХОДИТЬ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СВІТЛИЧКИ? ЗВЕРНІТЬСЯ У ЦІЙ СПРАВІ ДО ВИХОВНОЇ РЕФЕРЕНТКИ ВІДДІЛУ СУА, ЩО Є У ВАШІЙ МІСЦЕВОСТІ.

Молодь Ютики влаштувала дві імпрези

У цьому році молодь із парафії св. Володимира, парафії Чесного Хреста і парафії св. Петра і Павла в Ютиці об'єдналися разом щоб влаштувати під патронатом місцевого УККА Шевченківську Академію під назвою „Молодь Ютики в поклоні Шевченкові", 7 березня 1974 року.

Діти передшкілля і двох найнижчих кляс Школи Українознавства відспівали на вступі пісню „Поклін Тобі, Тарасе". В основній частині свята була низка деклямації, вибраних з „Кобзаря", на тему „Тарас Шевченко розказує про своє життя". Деклямуючи дети розказали життьову історію поета, а окремі пояснення і доповнення між поодинокими деклямаціями подавав Роман Мельник.

Успішно, з деклямаціями виступали діти: Зиновій Цибрух, Ольга Мельник, Дорина Мельник, Леся Мельник, Орест Войтович, Богдан Даґлес, Андрій Ярмак, Христина Фалинська, Катруся Ликтей, Леонід Герець, Христя Ликтей, Наталка Луценко, Петро Ярмак, Марко Федорняк, Григорій Федорняк, Маруся Гнатів, Іван Косар, Роман Вігак, Христина Войтович, Христина Карп'як, Галя Ліщинська, Ольга Ліщинська і Настуся Ризванюк.

Милою несподіванкою для батьків, крім деклямацій, був попис мішаного хору молоді під дириґентурою п-і Наталки Топольницької-Міллер, що виконав пісні „Думи мої", „Бандуристе, орле сизий", „На базарі" і „Заповіт".

Всю підготовчу роботу з молоддю до успішного свята провела п-і Володимира Смик, відома виховниця нашої молоді. Вона підготовила теж на день 30 березня ц. р. другу імпрезу, виконану силами молоді Ютики під назвою „Вечір Розваги", причому запрошено до участи в цьому вечорі Івана Керницького, щоб відзначити появу його нового твору „Будні і неділя" та дати молоді змогу познайомитися ближче з одним з наших визначних письменників.

На початку вечора пластове юнацтво проспівало три пісні „Молоді ми", „Привіт весні" і „Києве мій!". Потім новаки розказали кілька жартів і проспівали одну пісню, а юнаки виконали дуже успішно скеч п. н. „Шанувальники мови", в якому показали, як молодь українізує англійські слова, одним словом радить собі, як допомагати собі з українською мовою, якої, до речі, не знає.

З черги виступили юначки з піснями „Не шуми, калинонько", „І чого тікати", „Ой, летіли гусоньки", „Зіронька", „Водограй", „Садом, садом, кумасенько", а юначка Наталка Луценко на фортепіяні виконала пісню з оперети Я. Барнича „Гуцулка Ксеня".

Особливо тепло вітали молодь і публіка виступ письменника Івана Керницького, що відчитав кілька нарисів і фейлетонів на актуальні теми. Крім того п-і Володимира Смик відчитала його нарис „Коляда-колядниця", а п-і Олена Смик картину „Від Ганусі до бабусі".

У другій частині цього вечора молодь поставила песу-казку „Дід і коза", що її написала у віршованій формі, на основі народної казки, п-і Віра Ризванюк, як теж й підготовила молодих акторів до виступу на сцені. Малі актори виявили добре знання української мови і пописувалися успішно грою як справді досвідчені актори, на радість батьків і решти молоді, що захоплено слідкувала за програмою імпрези.

На закінчення вечора о. Богдан Смик склав побажання для гостя з Ню Йорку і Ювілята, письменника Івана Керницького у зв'язку з його 60-літтям і 40-літтям його літературної діяльности, а зібрана довкола Ювілята молодь і всі присутні проспівали „Многі Літа".

І. С.

ДЕКАДА КНИГИ ЧССР

Київ. — За повідомленням РАТАУ тут відкрилася 8-го травня декада книги Чехо-Словацької республіки, „присвячена дню визволення від фашистських загарбників". З ЧССР одержано 10 тисяч примірників майже трьохсот нових книжкових видань. На відкритті були українські письменники і перекладачі. Перших відвідувачів зустрічали консул генерального консульства ЧССР в Києві Владімір Немец та віце-консул Ян Пріганц.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що дня 10-го травня 1974 року відійшла у Вічність, по довгій і тяжкій хворобі

бл. п.
РАЇСА (РАЯ) КОЛІН

Останньо замешкала в Савт Валес, Ню Йорк.

ПОХОРОН відбувся дня 13-го травня 1974 року з української православної церкви св. Тройці в Боффало, Н. Й. на цвинтар св. Матвія в Боффало, Н. Й.

В глибокому смутку:
муж — ІВАН
шваґри — МАРІЯ і ОЛЕКСА МАТУХ
племінники: ТАЛЯ ПРИШЛЯК з Родиною і ІГОР МАТУХ з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. д-ра Богдана Олесницького

Чоловіка нашої Членки пані Іки

складає

150.00 дол. — на стипендії для сиріт в Бразилії;
40.00 дол. — на видавничий фонд Дитячої Літератури;
35.00 дол. — на фонд „Діти-Дітям".

СЕКЦІЯ ДРУЖИН ЛІКАРІВ
при Українськім Лікарськім Товаристві в Ню Йорку

РОСІЙСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ РЕТРОСПЕКТИВНО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тика, яка завжди і в кожній ситуації мала за мету поширення території імперії. Як правильно це підкреслив Е. Саркізіянз, всі інші моменти, зокрема економічний, у випадку російського імперіялізму мали „підпорядковану ролю". В такому аспекті треба розглядати панславістичну ідеологію, яка, як це широко обґрунтовує Т. Гунчак, в російському розумінні була ідентична з ідеологією панросіянізму, мовляв, всі слов'янські ріки мають уділятися в російське море (А. Пушкін).

Російський імперіялізм „на практиці", тобто політика Москви щодо сусідніх народів, є предметом розгляду в семи есеях, автори яких з науковою прецизністю і об'єктивністю, безпристрасно, але до глибини, з'ясовують етапи будування російської імперії і стосовані методи. У кожному випадку дискусія не виходить поза період російської царської імперії, але для кожного читача буде дуже легко породити для себе висновки, коли йдеться про сучасну російську імперіялістичну політику, тим разом під фірмою Союзу Совєтських Соціялістичних Республік. Більше того, багатющий матеріял, що його знаходимо у книжці „Російський імперіялізм від Івана Великого до революції" кидає світло на елементи сили і слабости найновішої форми російського імперіялізму, що зокрема робить цю книжку особливо актуальною.

Проф. Ганс Коғн пише у передмові до книжки, що „російська імперія перетривала у радикально зміненій формі". Не зважаючи на те, який буде розвиток подій у майбутньому, „якими іспити (історії) не виявилися б (для російської імперії), історичні фактори та тенденції не можуть сильно не заважити на майбутньому". Ці завваги видатного знавця російської проблеми і російської духовости мають свою вимову і водночас вони вказують на важливість цієї нової книжки про російський імперіялізм в минулих століттях. Познайомлення з нею є конечним для кожного, хто хоче належно розуміти російсько - совєтський імперіялізм і робити висновки на майбутнє.

Якість взуття в УССР

Київ. — Газета „Радянська Україна" з 7 травня опублікувала лист І. Миргородченка з Косова, Івано - Франківської области „Черевики, черевички". Лист, який друкуємо, не потребує коментарів.

„Дорога редакція! Допоможи мені вжити заходів до бракоробів. Справа ось у чому. Купив я черевики за 18 карбованців 08 копійок для своєї онуки. На другий день онука взула ці черевики, пройшлась по кімнаті, і кусочок підошви відвалився. Розібрати, з чого зроблена підошва мені не вдалося, схожа на мішковину і на поганий картон. Та кінець кінцем справа не в цьому, а в тому, щоб черевик носився. Для мене це тим більш це важливо, що я пенсіонер, волею долі мені довелося виховувати онуку. Певна річ, не можу на свою пенсію утримувати бракоробів з Київської шостої взуттєвої фабрики, які випустили ці черевики.

Отож прошу вплинути на це підприємство. Нехай приїде представник його до нас у Косів, подивиться на свою продукцію. І одночасно хай привезе черевики такі, як треба".

Весна у розгарі, а насіння немає...

Москва. — Орган ЦК КПСС „Правда" з 13-го травня вдаряє на сполох, мовляв, на відтинку забезпечення насінням в СССР справа виглядає просто трагічно. Обслідування областей, країв та республік виявило, що СССР забезпечений в насіння на одну третю, а в багатьох районах всього на одну п'яту запотребування. Згадка в одному з попередніх чисел „Правди", що з насінням зле в областях Свердловській, Пермській, Челябинській, Курганській, викликала реакцію знавців цієї справи, які інформують, що „в Російській Федерації немало таких областей... де справа набагато гірша". В Україні та на Білорусі зорганізовано тільки одну третю необхідних спеціялізованих господарств для виробництва насіння. Російська Федерація має заплянованих мати таких господарств 200, а фактично має аж... три. Це саме стосується інших республік. Щоб рятувати ситуацію, „і міські і сільські садівники, а їх чимало, примушені користуватися послугами приватника, який не підлягає державній насінній інспекції". Справа кризи на відтинку насіння не нова. Газета інформує, що чимало господарств „вже кілька років не є забезпечувані насінням". Ситуація в цьому році, не зважаючи на офіційні твердження, що сільськогосподарські пляни в 1973 році не тільки виконано, а й перевиконано, не краща, бо у випадку насіння „плян заготівлі насіння виконаний приблизно на половину". За даними „Правди" ще в 1970 році намічено створити в усіх областях, краях і республіках розвинувого городництва спеціялізовані насіновиробничі господарства. В 1971 році об'єднання „Союзсортнасіновоч" мало у своєму розпорядженні два десятки спеціялізованих господарств. Сьогодні їх є сімдесят вісім. Вони видають понад половину заготовлюваного насіння і розположені головним чином в Білорусі, Україні і Грузії... Але 78 спеціялізованих господарств — це тільки третина необхідного.

Клайндінст признався до вини

Вашингтон. — Колишній генеральний прокуратор Ричард Клайндінст у четвер, 16-го травня, заявив перед федеральним суддею Джорджом Гартом, що в 1972-му році поповнив „проступок", коли відмовився відповісти на деякі питання Сенатської юридичної комісії відносно ролі президента Ніксона в так званій справі Міжнародної Телефонічної і Телеграфічної Корпорації („Ай-Ті-Ті"). Клайндіст заявив, що в 1972-му році „не сказав всієї правди", коли заперечував твердження деяких законодавців, що президент Ніксон наказав йому не вносити апеляції до Найвищого Суду в справі корпорації „Ай-Ті-Ті". Як відомо, федеральний Апеляційний суд в 1971-му році був видав рішення, що ця фірма не винна в закидах створення картелю, а Клайндінст хотів апелювати це рішення, але через персональне втручання президента Ніксона апеляція була затримана, а відтак Департамент справедливости погодився на компроміс, тобто на полагодження справи поза судовою залею. Коли в 1972-му році члени Сенатської юридичної комісії питали Клайндінста про це персональне втручання Президента, то Клайндінст заперечував, що Президент наказав йому не вносити апеляції. Але минулого четверга Клайндніст признався, що в 1972-му році „не сказав всієї правди". Як відомо, сам президент Ніксон в січні цього року заявив, що таки „втручався в справу „Ай-Ті-Ті", але коли Клайндінст поінформував його, Президента, про подробиці справи, то він відкликав свої застереження щодо апеляції до Найвищого суду. Ричард Клайндінст, який є першим в історії Америки генеральним прокуратором засудженим за провину, може одержати мінімальну кару одного місяця в тюрмі, або максимальну кару одного року ув'язнення та 1,000 долярів грошової кари.

Створено комісію для перегляду політики відносно Латинської Америки

Вашингтон. — Сол Лінович, колишніх посол ЗСА до Організації Американських Держав, повідомив, що 23 визначних американців погодилися ввійти в склад незалежної комісії, яка має переглянути політику Вашингтону відносно країн Латинської Америки та передати свої рекомендації Конґресові та членам Уряду президента Ніксона. Звіт цієї комісії, який повинен бути готовий десь за 4 місяці, міститиме, між іншим, рекомендації відносно торгівлі, інвестицій американського капіталу в економіку південноамериканських країн, а також напевно заторкне Кубу. Повідомляючи про створення цієї незалежної комісії, Сол Лінович заявив, що державний секретар Генрі Кіссінджер висловив свою підтримку для цього задуму. Лінович також повідомив, що ця комісія буде фінансована Фундацією Форда, Фондом братів Рокефеллерів і Фундацією Кларка. Директором комісії буде Арнолд Нахманоф, колишній член Бюра для справ державної безпеки.

Тіто проголошений доживотним президентом

Беоґрад. — На зібранні юґославської федеральної асамблеї 16 травня оформлено т. зв. федеральну колективну президентуру під проводом маршала Иосифа Тіта, якого одноголосно проклямовано доживотним президентом. До „колективної президентури" входять президенти шести юґославських республік і двох провінцій. Ключеву і найважливішу після Тіта позицію займає, як інформують, Едвард Кардель, теоретик Ліґи юґославських комуністів і представник Словенії в „колективній президентурі". На сесії промовляв Тіто, з'ясовуючи юґославську внутрішню і зовнішню політику та кладучи наголос на необхідність для Юґославії продовжувати політику невтральности у відношенні до існуючих політичних бльоків у світі.. Під кінець травня Ліґа юґославських комуністів відбуватиме свій X конґрес.